

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
Εισαγωγή	7
I. ΓΛΩΣΣΑ: ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΝΟΜΟΚΑΤΑΣΤΗΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ	11
1. Η δια της γλώσσας θέσμιση: από τη βυζαντινή δικαιοταξία	13
α. «Όπλοις και νόμοις Ρωμαίοι της Οικουμένης εκράτησαν»	14
β. Η διά των ονομάτων επίσκεψις	17
γ. Αναβάσεις εννοιών με κοινωνικές συντεταγμένες	20
δ. Εννοιολογικές επιβολές όταν έχουμε δικαικές ανατροπές	24
2. Η λατινική «πάτριος» φωνή	29
α. Μεταξύ παραφράσεων και μεταφράσεων λατινικών κειμένων	31
β. Μηχανισμοί επιβολής του ξένου δικαίου	33
3. Η γλώσσα, μηχανισμός ταύτισεως ουσίας και τύπου	37
α. Όταν εκπίπτει η έννοια του δικαίου προβάλει ο νόμος	38
β. Ο αυτοκρατορικός μονόλογος	41
γ. Νομικός ερμαφροδιτισμός	43
4. Συνόψεις: πρώιμη αποστήθιση κανόνων δικαίου	48
α. Η «Σύνοψη των Νόμων» στο έργο του Μιχαήλ Ψελλού (1018-78)	48
β. Το Νομικόν Ποίημα του Μιχαήλ Ατταλειάτη	50
γ. Επανακάμπτοντας στη Λατινοκρατία	53
5. Η γλώσσα στις αρθρώσεις Δύσης και Ανατολής	55
α. Οι μεταφράσεις	56
β. Βιωματικοί θεσμοί του λαϊκού δικαίου	62
γ. Κωδικοποιήσεις στην Ελληνική: Δίκαιο και Γλώσσα στις Παραδουνάβιες ηγεμονίες	63
δ. Η «απλή γλώσσα» στο «Σύνταγμα» του Ρήγα	64
ε. Κωδικοποίηση γαλλικού δικαίου στην Ιταλική, ερήμην της ελληνικής	66
στ. Ο Α. Κοραής και η ταύτιση γλωσσικών-δικαικών βιωμάτων	67

6. «Όσοι δεν δύνανται να προτρέξωσιν εις το πρωτότυπον»	73
α. Από τη μετάφραση στην παρερμηνεία	73
β. Διάπλαση και επικράτηση της «λδγίας» γλώσσας	76
II. ΝΟΜΟΚΑΤΑΣΤΗΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	
ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΞΕΝΙΣΜΟΣ	79
7. Ανάβαση, δια του παραδείγματος, στην πολιτική αυθεντία	81
α. Ξενική κατάκτηση και γλωσσικό σύμβολο	81
β. Το ελληνικό προοίμιο σε καταστατικό κείμενο ξενικής κατάκτησης	84
8. Η μετάφραση, όργανο ξενικής προστασίας	97
α. Το μεταφραστικό αδιέξοδο	98
β. Γλωσσικές προεκτάσεις από το Σύνταγμα του 1817	103
9. «Η ελληνική μετάφρασις δεν ημπορούσε να γενή ειμή εις την καθομιλουμένην γλώσσαν»	108
α. Πώς συντάσσεται ένα λεξικό	109
β. Το γύμνασμα στην ελληνική γλώσσα	111
γ. «συζητήσεις και Πρακτικά ... να γίνωνται και να γράφονται πάντοτε ελληνιστί»	116
δ. «...το στίγμα του ξενισμού...»	121
10. Προς τη δημιουργία γλωσσικού κώδικα	128
α. Ανάμεσα στην τέχνη της πολιτικής και της ποίησης	129
β. Και πάλι στην εθνική υπόθεση	133
11. Αντί συμπερασμάτων. Επανεθνίκευση και γλωσσική αποκάθαρση	136
Πηγές και Βιβλιογραφία	143